

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

อัญชันเป็นพืชสมุนไพรชนิดหนึ่ง มีชื่อพฤกษศาสตร์ว่า *Clitoria ternatea* L. อยู่ในวงศ์ Leguminosae (Fantz, 1997) มีดอกสีขาวและสีม่วง มีทั้งดอกชั้นเดียวและดอกซ้อน (Andrews, 1952) ในอดีตได้มีการใช้ดอกอัญชันเป็นเครื่องสำอางเพื่อช่วยในการปลูกข้าว และนิยมใช้อัญชันทาหน้าสตรีวัยเด็กเพื่อทำให้ผมหดดำ นอกจากนี้อัญชันยังมีคุณสมบัติในการเพิ่มการไหลเวียนในหลอดเลือด ทำให้เลือดไปเลี้ยงรากผมมากขึ้นและยังพบว่าในดอกอัญชันมีสารแอนโทไซยานินซึ่งมีคุณสมบัติเป็นสารแอนติออกซิแดนท์ (antioxidant) (ชัยเนตร, 2544) ช่วยลดความเสี่ยงจากการเกิดโรคหัวใจ ช่วยยับยั้งการเกิดโรคมะเร็ง ป้องกันภาวะเลือดออกของกล้ามเนื้อหัวใจ ช่วยลดความเปราะบางของเส้นเลือดฝอย ช่วยลดการติดเชื้อในทางเดินปัสสาวะ (ชิติพร, 2547) และบำรุงสมอง (Talanalli and Cheeramkuzhy, 2003) ด้วยเหตุนี้จึงมีความต้องการใช้ดอกอัญชันมาแปรรูปทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อสุขภาพ ทั้งในรูปอาหารและเครื่องสำอาง

ปัจจุบันพบว่าอัญชันที่ขึ้นกันอยู่ทั่วไปในประเทศไทยนั้นมีอยู่ 4 รูปแบบ คือ ม่วงดอกซ้อน ม่วงดอกชั้นเดียว ขาวดอกซ้อน และขาวดอกชั้นเดียว ได้มีการศึกษาวิจัยโดยหน่วยงานหลายหน่วยงานทั้งในการสกัดสารออกฤทธิ์เพื่อการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ทั้งในการบริโภคและผลิตเป็นยาแผนปัจจุบันที่จะสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ (เฉลิมพล, 2549) แต่ในการวิจัยด้านการเกษตรยังไม่มีผู้ทำวิจัยศึกษาด้าน การเจริญเติบโต ผลผลิต และปริมาณสารแอนโทไซยานินในดอกอัญชันทั้ง 4 รูปแบบ ในแต่ละสภาพฤดูปลูกเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเจริญเติบโต ผลผลิต และปริมาณสารแอนโทไซยานินให้ได้มาซึ่งวัตถุดิบที่มีคุณภาพสำหรับการแปรรูป ดังนั้นการศึกษานี้จึงได้เน้นการศึกษาทางด้านการเจริญเติบโต ผลผลิต สารออกฤทธิ์ของอัญชัน 4 รูปแบบ ในแต่ละฤดูปลูกเพื่อเป็นการศึกษาขั้นต้นในการหารูปแบบของอัญชันและฤดูปลูกที่เหมาะสมนอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไปให้สามารถนำผลย้อนกลับมาใช้ประโยชน์ในการผลิตอัญชันเพื่อเป็นการค้าต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเจริญเติบโต ผลผลิต และปริมาณสารแอนโทไซยานินที่สกัดจากดอกอัญชัน 4 รูปแบบในแต่ละฤดูกาล

3. ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาอิทธิพลของฤดูที่แตกต่างกัน คือ ฤดูฝน ฤดูหนาว และฤดูร้อน เพื่อทำการศึกษากาการเจริญเติบโต ผลผลิต และปริมาณสารแอนโทไซยานินในดอกอัญชัน 4 รูปแบบ

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 ได้ข้อมูลของฤดูกาลที่ต้นอัญชันสามารถให้การเจริญเติบโต ผลผลิต และปริมาณสารแอนโทไซยานินมากที่สุด

4.2 ได้ข้อมูลรูปแบบของของอัญชันที่ให้การเจริญเติบโต ผลผลิต และปริมาณสารแอนโทไซยานินมากที่สุดเพื่อนำไปส่งเสริมแก่เกษตรกรในการผลิตเป็นการค้า